

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti feladatok

4.3 A reformkor

2024-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-4.3

A feladat a reformkor fő kérdéseivel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Adjatok [ipari] védvámrendszert lépcsőnek [a belső vámhatáron], [...] ne kényszerítsétek [...] a hazai gyermeket az erős férfúval küzdeni, hisz a szegény gyermeket az erős férfiú agyontiporja okvetlenül, hagyjátok a gyermeket férfúvá növelnünk, aztán nyissátok fel viadalra a sorompókat.” (*Kossuth Lajos, 1846*)

a) Magyarázza meg, miben mond ellent a liberális gazdasági elképzeléseknek Kossuthnak az A) betűjelű forrásban szereplő gondolata!

.....

b) Magyarázza meg, miért nem támogatta a bécsi udvar az A) betűjelű forrásban szereplő, Kossuth által követelt intézkedést!

.....

B) „Mivel a kék pamutholmikon kívül mást nem állítanak elő [Magyarországon], a hölgyek mind ilyen színű ruhákba préselve jelennek meg a díszes összejöveteleken, meglehet a korábbi időkben mindenkor bécsi bársonyban és selyemben pompáztak. Ez különös szeszélynek tűnt nekem; de azt sem tudtam megérteni, miért beszélnek erről ilyen szenvedélyes gyűlölettel Bécsben, miért tekintik ezt szinte bűnnek.” (*Pulszky Teréziának, egy magyar nemes osztrák származású feleségének emlékiratai, 1850*)

c) Az udvar támogatásának hiányában az A) betűjelű forrásban szereplő követelés nem valósult meg. Fogalmazza meg saját szavaival a B) betűjelű forrás alapján, milyen más módszerrel próbálták védeni a magyar ipart a reformpártiak!

.....

d) A B) betűjelű forrásban szereplő kezdeményezésnek nagyobb lett a politikai, mint a gazdasági jelentősége. Mi volt a politikai jelentősége?

.....

4 pont	
--------	--

4.4 A forradalom és szabadságharc

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-4.4

A feladat az 1848-as magyar forradalommal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a nemzetiségi kérdésre vonatkozó forrás és ismeretei segítségével!

„A honnak lakosai [...] nyelv- és valláskülönbség nélkül részesíttessenek a közszabadság közaldásában. Az ország egységének egy kapcsa múlhatatlanul az, hogy a haza közéletének diplomatikai nyelve [államnyelve] a magyar legyen, és azt gondolom, hogy a magyar nemzet, midőn ezen alapon a magyar szabadságot minden polgár- társaira különbség nélkül kiterjeszti, midőn [...] minden népségnek a maga nyelvét s annak belügyeiben, egyházi dolgaiban, szabad használatát tiszteli: [...] az által a magyar nemzetiségnek [értsd: nemzetnek] [...] megszilárdítását eszközölte.

Mi [ami] az országgyűlési képviseletet illeti: akként vélekedem, hogy nyelv és valláskülönbség nélkül, a népképviselőt iránt alkotott törvény egyenesen a polgári egyéniségek [értsd: választópolgárok] számát vevén alapul, e tekintetben már többé Magyarországon panasz senkinek nem lehet, legalább az elvre nézve nem, hanem csak annyiban lehet panasz, ha a fölosztás itt, vagy amott hiányos. Hiányos lehet pedig a fölosztás, mert statisztikai adataink nem voltak; remélem azonban, hogy e méltányossághoz közelít a fölosztás.” (Kossuth Lajos válasza az országgyűléshez kérelmet intéző szerbek küldöttségének, 1848. április 8.)

a) Kossuthnak a forrásban idézett elképzelései közül egyről már érvényben lévő törvény rendelkezett a forrás keletkezésekor. Melyik volt az? (0,5 pont)

.....

b) Érveljen az idézett forrás alapján amellet, hogy Kossuth nemzetfogalma liberális elveken alapult! Saját szavaival fogalmazzon! (1 pont)

.....

c) Fogalmazzon meg egy olyan korabeli nemzetiségi követelést, amelyet az idézett forrásban kifejtett nemzetiségi politika nem teljesített! (1 pont)

.....

d) Mit értett Kossuth az idézett forrásban „fölosztás” alatt? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A megyerendszer reformját.
2. A nagybirtokok felosztását.
3. A választókerületek kialakítását.

e) Fogalmazzon meg ismeretei alapján egy olyan körülményt, amely a népképviselőt bevezetése ellenére is megnehezítette a nemzetiségek országgyűlési képviselőtét! (1 pont)

4 pont

4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon

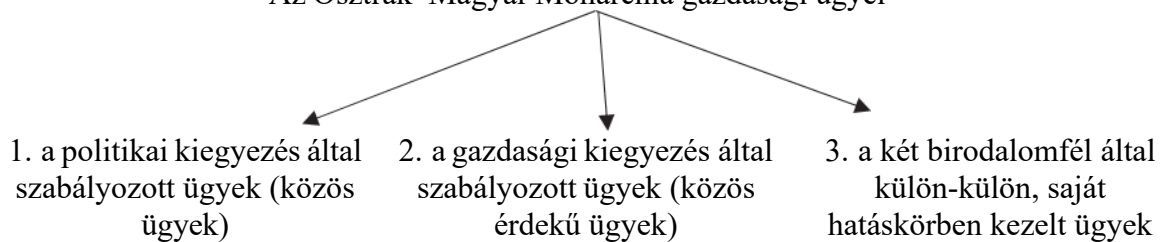
2025-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-4.5

A feladat a gazdasági kiegyezéshez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Döntse el, az Osztrák–Magyar Monarchia mely típusú gazdasági ügyei közé tartoznak a táblázatban szereplő példák! Írja az ábrán szereplő gazdasági ügyek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! *Egy mezőbe egy sorszámot írjon!* (Elemenként 0,5 pont.)

Az Osztrák–Magyar Monarchia gazdasági ügyei

„Az 1867-es kiegyezés [...] gazdasági oldala [...] [több] mozzanattól tevődött össze. Egyrészt az úgynevezett közös ügyek (külügy és hadügy) fedezésére szolgáló pénzügyekből. Ezeknek az ügyeknek a közössége Deák Ferenc közjogi érvelése szerint a Pragmatica Sanctióból származott. [...] A kiegyezésben rendelkeztek az úgynevezett közös érdekű ügyek felől is, amelyek szoros közjogi értelemben véve nem voltak a Pragmatica Sanctióból levezethetőek. [...] Ezekből a magyar felfogás szerint nem származhatott volna teher a magyar államra, azonban »méltányosságból és politikai tekintetből« ezekről is megegyeztek.” (Kövér György történelmsz, 2003)

Gazdasági példák	Sorszám
a) a Romániából behozott áruból származó vámbevétel	
b) az Osztrák–Magyar Bank (a Monarchia jegybankja) hivatalnokainak fizetése	
c) új ágyúk vásárlása a császári és királyi hadsereg számára	
d) a Fiume–Budapest vasútvonal építésének költsége	
e) a Monarchia berlini követségén tartott fogadás költsége	
f) a magyar királyi honvédtisztképző iskola épületének korszerűsítése	

3 pont

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-4.5

A feladat a dualizmus kori Magyarország társadalmához kapcsolódik.

Rendelje a forrásokat az ábra azon társadalmi csoportjához, amelybe a forrásban szereplő személyek tartoztak! Írja a források betűjelét az ábra megfelelő négyzeteibe! Egy négyzetbe egy betűjelet írjon! Két betűjel kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Követelik: [...] Teljes önkormányzatot a község[ek]ben. [...] Betegsegélyző és balesetbiztosítási intézkedéseket. [...] A 14 éven aluli gyermekeknek a munkától való eltiltását. [...] [A] vasúti-, töltési- és egyéb vándormunkások munkaviszonyának rendezését. [...] Az aratási vállalkozói rendszer megszüntetését.” (*Újságcikk, 1900*)

B) „A napóleoni időkben épített nagy, dór oszlopos, világossárga főtű kastély, s benne a nyolcvanezer kötetes könyvtár, amelyet József ükapám és fia, István gyűjtöttek össze, a mahagóni könyvespolcokkal, karzatokkal és csigalépcsővel, stukkós mennyezettel és kandallóival, háromszáz holdas parkjával és tavával olyan aranyketrec volt, amely előkelő elzártágban tartott bennünket a külvilágtól. [...] Még a falusi notabili- tások [előkelőségek] gyermekeivel sem volt szabad találkozunk.” (*Visszaemlékezés az 1880-as évekre*)

C) „A fekvése szerint első palota-bérház [a Sugárúton, majd Andrassy úton] Saxlehner Andrásé volt. [...] Az első emeletet foglalta el Saxlehner lakása. A Sugárút felé öt szoba nyílt, mögöttük az udvarra a hatalmas ebédlő és még egy szoba. [...] Külön bejárattal, [...] a mellékutcai szárnyban kapott helyet a Saxlehner cég irodája. [...] A felsőbb- emeleti lakások természetesen kisebbek voltak, de nem kicsik. [...] Mindegyik lakáshoz tartozott fürdőszoba is. [...] Az építtető, Saxlehner András (1815–1889), posztókereskedőként kezdte pályáját, és mint a Hunyadi János keserűvíz forgalmazója lett gazdag és ismert emberré.” (*Gábor Eszter: Az Andrassy út körül*)

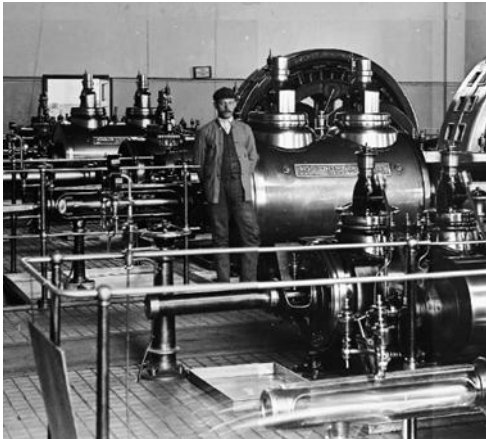
D) „A [családi] hitbizományokat Ferenc császár Párizsban, 1815. év őszén [...] jóvá- hagyta s így az alapítvány életbe is lépett. [...] A rendelkezés szerint az örökösödés mindig a fiágot és pedig az elsőszülöttségi jogon illeti. [...] Elvesztik jogukat azok, akik hitvestársukat nem ősnemesi családból választják, avagy az övéiktől különböző vallásbelit választanak hitvestársul.” (*Újságcikk, 1913*)

E) „Mennek az országúton egyik a másik után talicskájukkal, melyen minden szükségest magukkal visznek. Van azon [...] jó meleg birkabőrös bunda, ásó, bogrács, fejsze, némi fehérruha, útra való élelem és egy-egy nagy kulacs. Mihelyt megérkeztek rendeltetésük helyére, mindenik külön kunyhót épít magának [...]. Munkába rendszerint páronként állanak, vagyis egy-egy darab töltést ketten vállalnak el. (*Korabeli leírás, 1891*)

F) „Richter Gedeon budapesti lakos gyógyszerész, 10. ker. Cserkesz utca 7949/b helyrajzi szám alatt fekvő telken a m[agyar] kir[ályi] belügyminiszter úr által már eddig engedélyezett és még ezután engedélyezendő gyógyszerek, gyógyhatású vegy- szerek előállítására szolgáló gyárat akar létesíteni, s ezért az ipartelepengedélynek megadásáért folyamodott.” (*Hirdetmény, 1906*)

G) „Már évek óta hitvány éhbér mellett voltak kénytelenek dolgozni és ahányszor az igazgatósághoz fordultak, mindannyiszor megígérték nekik, hogy javítanak a [bérükön], azonban ez ígéretét az igazgatóság sohasem váltotta be, míg azután a héten hétfőn délelőtt ismét küldöttség járt a gyár igazgatóságánál, és az igazgató ahelyett, hogy sérelmes panaszukat meghallgatta volna, egyszerűen kijelentette: »ha nem akarnak dolgozni, nyitva áll a kapu, menjenek el.« [...] Ez végleg elkésérettette [öket] és körülbelül 500-an hétfőn délután beszüntették a munkát.” (Újságcikk, 1900)

H)

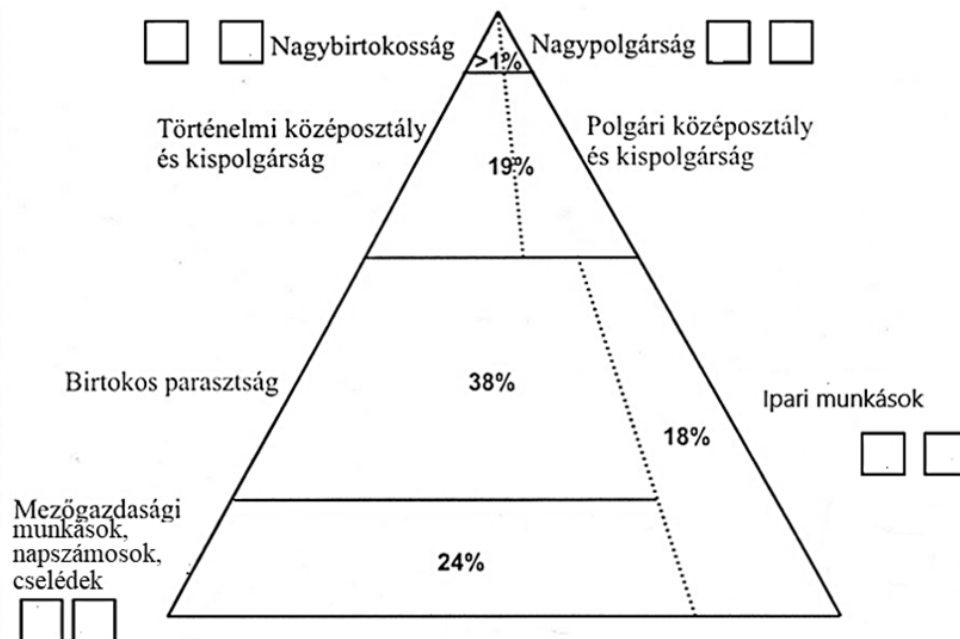
Korabeli fénykép

I)

Korabeli fénykép

J) „A mai dzsenti véleményünk szerint nem az a dzsenti már, [...] mely nagy feladatoknak olyan híven megfelelt. Az új generáció törpe már, s azért fog elveszni. Ők már nem engedtek át semmit. Az ő kezükből »kiesett« az magától, amit vesztek. Az a következmény volt, visszatérhatlan következmény. Hogy az új alapon, [...] nem bírták helyüket megállani s ingadoznak.” (Mikszáth Kálmán, 1881)

4 pont

4.8 A dualizmus kora

4.9. A nemzetiségi kérdés Magyarországon